

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА

«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ВИКОНАВСЬКИХ СТИЛІВ»**

“Оркестрові духові та ударні інструменти”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В5 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс «Історія виконавських стилів» розрахований на здобувачів освіти музичного коледжу. Курс надає студентам глибокі знання з історії формування виконавських стилів, розвиток інструментарію, формування академічної школи виконавства на духових та ударних інструментах, основні етапи творчості видатних виконавців та провідних колективів.

Завдання курсу - в історичному контексті ознайомитись з еволюцією інструментарію та виконавського стилю; проаналізувати результати впливу вдосконалення конструкцій та розширення виражальних можливостей народних інструментів на виконавську техніку; простежити індивідуально-стильові аспекти виконавської майстерності провідних виконавців.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

У межах курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів

і практик у власній професійній діяльності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Дисципліна відноситься до вибіркової частини професійно-орієнтованих дисциплін, вивчається у IV семестрі навчання. На вивчення дисципліни відведено **3 кредита ECTS**; що становить 90 годин запланованого обсягу; з яких 42 години практичних занять та 48 годин самостійної роботи студента.

Метою навчальної дисципліни «Історія виконавських стилів» є

комплексне вивчення історії виконавських стилів, які увійшли в систему академічного музичного мистецтва, теоретичне обґрунтування та узагальнення процесів становлення і розвитку народного інструментарію та виконавства.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною.

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНИЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Вибіркова навчальна дисципліна «Історія виконавських стилів» вивчається в четвертому семестрі та є складовою частиною циклу професійної та практичної підготовки фахівців.

Дана навчальна дисципліна є допоміжною для обов'язкових фахових дисциплін («Фах», «Оркестровий клас», «Клас ансамблю», «Педагогічна практика» тощо).

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Історія виконавських стилів» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.

У зв'язку з великим обсягом інформації, яку повинні засвоїти студенти за один семестр, заняття з дисципліни проходить у формі лекцій. Вони будуються на основі інформаційно-монологічного методу подачі та пояснення матеріалу і організації пізнавальної діяльності студентів, при цьому подача наукових фактів сприяє активізації уваги, мислення студентів, збуджує інтерес і внутрішню активність думки, створює умови для подальшого більш глибокого і самостійного вивчення початкового матеріалу за підручником, посібником, тощо.

Основні вимоги до організації і проведення занять з дисципліни:

1. Методика проведення заняття не лише визначається загальними дидактичними вимогами, а й залежить від досвіду викладача, його здатності творчо виконувати роботу.
2. Робота повинна бути побудована таким чином, аби сприяти активізації пізнавальної діяльності студентів, поглибленню їхніх знань, формуванню навичок і вмінь.

3. Викладач заздалегідь розробляє план заняття й організовує самостійну роботу студентів з опрацювання теоретичного матеріалу.
4. Заняття важливо організувати так, щоб кожний студент мав змогу працювати самостійно і в колективі, виявляти творчий підхід до виконання завдань.
5. Враховуючи індивідуальні особливості й можливості студентів, викладач, виконуючи роль консультанта, має допомагати тим, хто цього потребує.

Поряд з текстовим матеріалом, слід звертатися і до використання технічних засобів навчання: аудіо та відео матеріали. Зображення, аудіо або відео файли за декілька секунд можуть пояснити те, на виклад чого необхідно було б згадати не менше години.

При підготовці до практичного заняття викладач повинен повідомити студентам тему та план заняття, основну та допоміжну літературу, теми доповідей та рефератів, опрацювати теоретичний матеріал теми, підготуватись до обговорення питань інформаційного блоку у формі діалогу, дискусії, диспуту, конференцій.

Під час підготовки до відповіді чи виступу на практичному занятті у студентів формуються:

- вміння працювати над спеціальною науковою літературою;
- здатність аналізувати й узагальнювати фактичний матеріал;
- навички полемізувати та відстоювати власний погляд на проблему;
- культура професійного мовлення.

В курсі історії виконавських стилів передбачається самостійна робота студента. Завданнями самостійної роботи є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація набутих знань, їхнє застосування при вирішенні практичних завдань та виконання творчих робіт.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Функціональне означення доісторичного духового та ударного інструментарію.

Тема 2. Духові та ударні інструменти Древньої Індії, Єгипту та Китаю.

Тема 3. Виконавство на духових та ударних інструментах у Древній Греції та Римі.

Тема 4. Середньовічні виконавці на духових та ударних інструментах.

Тема 5. Своєрідність духового та ударного інструментарію в епоху Відродження.

Тема 6. Духові та ударні інструменти в епоху Бароко.

Тема 7. Духовий та ударний інструментарій у творчості Й. Гайдна, В.А. Моцарта та Л. Бетховена.

Тема 8. Реформаторська діяльність та духовий доробок К. Вебера.

Тема 9. Духова конструкційно-інструментальна реформа середини XIX століття.

Тема 10. Духовий доробок французьких композиторів XX століття.

Тема 11. Твори для духових та ударних інструментів українських композиторів XX – початку XXI століть.

Тема 12. Вітчизняні осередки духового академічного виконавства.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється викладачем протягом викладання курсу після вивчення кожної теми.

Основними формами поточного контролю є:

- опитування (в усній або письмовій формі);
- письмові завдання для контрольних робіт.

Метод усного контролю: співбесіда, фронтальне опитування, підготовка доповідей та ін.

Метод письмового контролю: написання контрольних робіт, рефератів, відпрацювання академічних заборгованостей та ін.

У разі незадовільної оцінки на контрольному занятті, студенту пропонується виконати додаткове індивідуальне завдання.

Таким чином, контроль знань студентів з дисципліни «Історія виконавських стилів» здійснюється шляхом перевірки результатів контрольної роботи, передбаченої робочою програмою курсу; а також у ході аудиторних навчальних занять, проведених згідно з розкладом.

Підсумковий контроль. Форма контролю – залік. Перелік питань, які виносяться на підсумкове заняття, складається з питань, що розглядаються на заняттях та питань для самостійного вивчення.

Самостійна робота здобувачів освіти перевіряється практичним методом та реалізується під час перевірки письмових та усних завдань, передбачених у процесі вивчення тем.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин.

- Пропущені практичні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання здобувачем освіти деяких завдань із наступною перевіркою за розкладом консультацій викладача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Громченко В. В. Духове соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості XX – початку XXI ст. (тенденції розвитку, специфіка, систематика): монографія. Дніпро-Київ: ЛІРА, 2020. 304 с.
2. Качмарчик В. П. Історія виконавства на духових та ударних інструментах [Електронний ресурс] : навч. посіб. Київ : НМАУ, 2020. Режим доступу: <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/bak-3-k.-duhovi.-Istoriya-vikonavstva-na-duhovih-ta-udarnih-instrumentah.-Kachmarchik-V.P..pdf>
3. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики. Збірник наук. праць. Рівне: РДГУ, 2020. 150 с.
4. Богданов В.О. Мідні духові інструменти в українському музичному мистецтві // Молодий вчений. 2021. № 4 (92). С. 38–42.
5. Навчально-методичні матеріали кафедри духових та ударних інструментів [Електронний ресурс]. Рівне : РДГУ, 2021. Режим доступу: <https://repository.rshu.edu.ua>
6. Спеціальний інструмент: Ударні інструменти: навч. програма. Київ : НМАУ, 2021. 19 с.
7. Роль дитячих духових оркестрів у розвитку молодих талантів // Мистецтвознавчі записки. 2021. Т. 39, ч. 2. С. 112–117.
8. Еволюція духових музичних інструментів у контексті історичного розвитку світового музичного мистецтва [Електронний ресурс] // ResearchGate. 2024. Режим доступу: <https://www.researchgate.net>
9. Аналітика ринку музичних інструментів в Україні [Електронний ресурс] // Musician.ua. 2022. Режим доступу: <https://musician.ua>
10. Методи розвитку технічних навичок гри на ударних інструментах [Електронний ресурс] // ResearchGate. 2025. Режим доступу: <https://www.researchgate.net>

Додаткова

1. Ancient Egyptian musical instruments [Електронний ресурс] // Garstang Museum. Liverpool, 2015. Режим доступу: <https://garstangmuseum.wordpress.com>
2. Barker A. Ancient Greek Music. Oxford : Oxford University Press, 2014.
3. Hagel S. Ancient Greek Music: A New Technical History. Cambridge : Cambridge University Press, 2012.
4. Remnant M. Musical Instruments of the Middle Ages and Renaissance. Oxford : Clarendon Press, 2013.
5. Taruskin R. The Oxford History of Western Music. Vol. 2: Music in the Seventeenth and Eighteenth Centuries. Oxford : Oxford University Press, 2011.

Інформаційні ресурси

- Хай М. Феномен музично-інструментальної культури українців [Електронний ресурс] // Authentic Ukraine. 2021. Режим доступу: <https://authenticukraine.com.ua/blog/fenomen-muzicno-instrumentalnoi-kulturi-ukrainciv>
- · Українські народні музичні інструменти, про які ви могли не знати [Електронний ресурс] // Slukh.media. 2020. Режим доступу: <https://slukh.media/texts/ukrainian-folk-instruments>
- · Духові музичні інструменти [Електронний ресурс] // Енциклопедія Сучасної України. 2015. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-19632>
- · Кафедра духових та ударних інструментів [Електронний ресурс] // Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. 2022. Режим доступу: <https://lnma.edu.ua/kafedry/kafedra-duhovyh-ta-udarnyh-instrumentiv>
- · Розвиток мистецтва духових оркестрів в Україні у XX столітті [Електронний ресурс] // Studentam.net.ua. 2018. Режим доступу: <https://studentam.net.ua/content/view/11539/101>
- · Аналітика ринку музичних інструментів в Україні [Електронний ресурс] // Musician.ua. 2022. Режим доступу: <https://musician.ua>